

نفس‌الهدایت الیه و مَصَدِّقُهُ

شیخ ابوالحسن علی بن محمد بن ابی‌صفا غفرلہ

مقدمه، تصحیح و توضیح

دکتر خیرالله محمودی

دانشیار بخش ادبیات دانشگاه شیراز

انشارات مولی

سرشناسه: زرگر اصفهانی، نجیب‌الدین رضا، - ۱۰۸۰ق.
عنوان و نام پدیدآور: نورالهدایه و مصدرالولاية / نجیب‌الدین رضا جوهری تبریزی اصفهانی؛
مقدمه، تصحیح و توضیح خیرالله محمودی

مشخصات نشر: تهران: مولی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: سی و دو، ۴۶۴ ص، ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م
شابک: 978-600-339-119-2
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: عرفان -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع: Mysticism -- Early works to 20th century
موضوع: تصوف -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع: Sufism -- Early works to 20th century
موضوع: اصول دین -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع: Pillars of Islam -- Early works to 20th century
شناسه افزوده: محمودی، خیرالله، ۱۳۳۶ - مقدمه نویسنده
رده بندی کنگره: BPT۸۶
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۲۵
شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۳۱۱۲۵

انتشارات رواق

تهران: خیابان انقلاب - چهارراه ابوریحان - شماره ۱۵۸ - تلفن: ۶۶۴۰۹۲۱ - نمابر: ۶۶۴۰۰۰۷۹

وب سایت: www.molapub.com • اینستاگرام: molapub • تلگرام: molapub • ایمیل: molapub@yahoo.com

نورالهدایه و مصدرالولاية • شیخ نجیب‌الدین رضا جوهری تبریزی اصفهانی

مقدمه تصحیح و توضیح: دکتر خیرالله محمودی، دانشیار بخش ادبیات فارسی

چاپ اول: ۱۳۹۸-۱۴۴۱ • ۵۲۰ نسخه • ۳۰۴/۱
۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۹-۱۱۹-۲ ISBN: 978-600-339-119-2

خوشنویسی جلد: استاد حمید عجمی • حروفچینی: دریاچه کتاب • چاپ: دیدآور • صحافی: نوری

کلیه حقوق مربوط به این اثر محفوظ و متعلق به انتشارات مولی است

۱،۱۰۰،۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

هفت	پانزده
نه	مقدمه مصنف
نه	نورالهدایه و مصدرالولایه (۴۳۵-۳)
۳	دیباچه
۱۰	مقدمه
۳۳	اصل اول: در بیان چگونگی آفرینش و سبب تکلیف بر انسان
۴۶	اصل دوم: در بیان طبقات علم و عباد و معرفت عرفاء
۶۸	اصل سیم: در بیان عجز عارف حقیق نسبت به ذات الله
۸۶	اصل چهارم: در بیان اصول دین به طریق تحقیق
۸۶	فصل اول: در توحید ذات الله سبحانه و تعالی
۱۰۰	فصل دوم: در بیان عدل
۱۰۸	فصل سیم: در اثبات نبوت
۱۲۵	فصل چهارم: در اثبات امامت
۱۴۴	فصل پنجم: در معاد
۱۸۶	اصل پنجم: در ذکر صراط مستقیم و چگونگی خلع بدن
۲۱۷	اصل ششم: در بیان فرق میان مذاهب باطله و حقه و وجه تسمیه اهل صفه
۲۴۰	اصل هفتم: در مراتب بیست و هشت گانه
۲۴۰	فصل اول: در بیان اصطلاح اهل شریعت غزا و حکمای اهل نظر
۲۵۴	فصل دوم: در بیان صفت مجذوبان سالک و سرور ایشان
۲۵۹	فصل سیم: در بیان تجلیات اربعه
۲۶۵	فصل چهارم: در بیان اطوار سبعه سبع المثنائی
۲۸۷	فصل پنجم: در صفت زندگانی کامل
۲۹۰	فصل ششم: در تنبیه سالک و طلب مربی و تحصیل آن

۲۹۵	فصل هفتم: در بیان فوّه عملی که بالقوه انسان است
۳۰۰	فصل هشتم: در بیان آن چیزی که لازمه قرب و وصول انسان است
۳۰۳	فصل نهم: در بیان صفت مؤمنان بالله که اخلاص آورده‌اند
۳۰۹	فصل دهم: در بیان فضیلت ذکر حق تعالی مطلقاً
۳۱۱	فصل یازدهم: در بیان ذکر جلی
۳۱۵	فصل دوازدهم: در بیان ذکر خفی و فضیلت آن
۳۱۹	فصل سیزدهم: در بیان خلوت و آداب آن
۳۲۴	فصل چهاردهم: در بیان چگونگی دل و طریق روشن گردانیدن آن
۳۳۵	فصل پانزدهم: در بیان نیت و تمنای سالک و چگونگی مجاهده با نفس
۳۴۰	فصل شانزدهم: در بیان احتیاج به تربیت پیر کامل
۳۴۷	فصل هفدهم: در بیان چگونگی حالات و واردات
۳۵۷	فصل هیجدهم: در بیان تحقق تواجد و وجد و وجود و تنبیه سالک
۳۶۳	فصل نوزدهم: در بیان حارّ سوفیان صورت ظاهر و مدعیان مرتبه کمال
۳۷۲	فصل بیستم: در بیان دستور، اقامات، نوماً او یقظه و ظهور واردات غیبی
۳۷۶	فصل بیست و یکم: در بیان اسرار و ادب و صوت حسن
۳۸۱	فصل بیست و دوم: در بیان اقسام معجزات انبیاء و کرامات اولیاء
۳۸۹	فصل بیست و سوم: در بیان تحصیل رتبه
۳۹۴	فصل بیست و چهارم: در بیان توکل و نشان صاحبان مقام و صبر
۳۹۸	فصل بیست و پنجم: در بیان شناختن روح و نفس و اصل فطرت ایشان
۴۰۲	فصل بیست و ششم: در بیان فضیلت «محبّت» و اثر آن
۴۰۷	فصل بیست و هفتم: در بیان تحقیق سخنان بی‌خبر از خدا و الهی
۴۱۰	فصل بیست و هشتم: در بیان وحدت وجود به طریق
۴۱۶	خاتمه
۴۳۷	نسخه بدل‌ها
۴۴۵	فهرست آیات
۴۴۸	فهرست احادیث
۴۵۲	فهرست اشعار
۴۶۱	فهرست اعلام
۴۶۳	منابع

هُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ

پیش‌گفتار

آثار مکتوب ربیاء الهی تبلور عینی عرفان نظری و عملی است. سخنان آن‌ها نه تنها از ذهن وقادشان تراوش کرده بلکه نتیجه مشاهدات باطنی و الهامات قلبیشان است. این آثار، حاوی رموز عارفانه است که برای محققین و اندیشمندان بهترین مرجع و برای سالکان طریق الی‌الله، راع راه ملوک است.

کتاب «نورالهدایه و مصدرالولایه» اثر جناب شیخ نجیب‌الدین رضا جوهری تبریزی اصفهانی، از عارفان بزرگ عصر صفویه است. این کتاب مشحون از نکات مهم عرفانی است که قبل از وی کمتر کسی به آن پرداخته است و هر کدام از مطالب مطرح شده نیاز به شرح واف و کافی دارد.

این کتاب با توفیق الهی و عنایت اولیاءش تصحیح و شرح گردید؛ هر چند شرح جامع مطالب این اثر در توان این تصحیح نبود، اما سعی بر آن شد تا نکاتی که خوانندگان بیشتر به آن نیاز دارند، شرح و توضیح داده شود و همین‌چنین چون خوانندگان آثار عرفانی غالباً طبقات مختلف جامعه هستند و بیشتر در متن و توضیح نکات عرفانی توجه می‌کنند؛ بنابراین برای استفاده بهینه از این اثر، شرح و توضیح مطالب در پاورقی ذکر و اختلاف نسخ در پایان کتاب قرار داده شد؛ بر همین اساس شماره‌های اختلاف نسخه‌ها در علامت [] و به صورت متوالی در متن مشخص گردید تا وجه تمایزی با شماره‌های پاورقی باشد. در بخش تعلیقات، فهرست آیات، احادیث، اشعار و اشخاص تنظیم شده است.

در این جا باید اعتراف کنم که در این کار لغزش و یا نقص وجود دارد؛ لذا از خوانندگان بزرگوار انتظار دارم که آن را به دیده اغماض بنگرند و بنده را از راهنمایی های خود محروم نگردانند.

الا ای خردمند پاکیزه خوی	خردمند نشنیده ام عیب جوی
قباگر حریر است و گر پرنیان	به ناچار خشوش بود در میان
تسک پر پرنیانی نیابی مجوش	کرم کار فرما و خشوش بیوش

(سعدی)

در پایان از خود واجب می دانم که بعد از حمد بی حد و سپاس بی حد حضرت حق را از بزرگواران ده دنیای منجم این کار بنده را همراهی و همیاری کردند سپاسگزاری کنم؛ به ویژه دوست بسیار بزرگوارم جناب آقای سید احسان الله عظیمی که در معرفی و فراهم کردن نسخه ها، راهنمایی کرده اند؛ سرکار خانم مریم بانو بردبار و محمودآبادی که در مقابله کردن بنده با بنده همراهی کردند؛ سرکار خانم فاطمه موسوی و سلما محمودی (دخترم) که بحالت تنظیم فهرست ها را برعهده گرفتند؛ سرکار خانم منقوش که متن کتاب را حروف چین رایانه ای کردند و همه عزیزانی که به نحوی، بنده حقیر را در این کار یاری کردند.

این همه گفتیم لیک اندر بسیج	بی عنایات خدا هیچیم، هیچ
بی عنایات حق و خاصان حق	گر ملک بسد سیاه هستش ورق

چهارم آبان ماه یک هزار و سیصد و نود و هفت
برابر با نهم ماه صفر یک هزار و چهارصد و چهل

دانشگاه شیراز

خیرالله محمودی